

LULEÅ KOMMUN

••• Brukardialog

Genomförda dialoger UP Luleå centrum

Samhällsutvecklingskontoret

Innehåll

3 dec 2015	Strategidag & workshop med Visit Luleå.....	3
16 feb 2016	Kommunala tillgänglighetsrådet	7
8 mars 2016	Etableringschefer inom handeln	8
9 mars 2016	Gülzauuddens vänner	12
14 mars 2016	Pancakelady & Åt:kotyr möten & events.....	12
23 mars 2016	Fastighetsägarna MittNord.....	13
1 april 2016	Branschråd transportinfrastruktur	14
5 april 2016	Aktörer Norra hamn	14
12 april 2016	Branschrådsordförande kulturella & kreativa näringar	15
19 april 2016	Företrädare för stora arbetsgivare i Luleå	15

Informationsmöten	17	
8 feb 2016	Miljöpartiet	17
19 feb 2016	Socialdemokraterna.....	17
22 feb 2016	Gamla färjelägrets båthamnsförening	17
14 mars 2016	RFSL	17
14 mars 2016	Referensgrupp handel	17
22 mars 2016	Enkät arkitekter i Luleå.....	18

En levande stadskärna med fler mötesplatser, minskad biltrafik och en utveckling av Luleå som sjöstad. Det är några av förslagen i Brukardialogen, där bland annat arkitekter, eventföretag och stadens handlare fått komma till tals.

Målet är att ta fram en utvecklingsplan för Luleå centrum.

3 dec 2015 – Strategidag & workshop med Visit Luleå

Inledning av Magnus Kroon, Svensk Handel: Problemet i stadsutveckling i dag är att vi lägger ett för stort ansvar på handlarna och deras utbud (de sitter på treårskontrakt - kortsiktigt). Fastighetsägarna har ett stort ansvar att investera. Om investeringarna ökar kommer skatteintäkterna öka.

Gap the bridge – samverkan mellan det offentliga och fastighetsägarna. Involvera alla att jobba tillsammans mot målet – kopplat till ÖP och skapa EN strategi för hållbar konsumtion (inte bara handel, utan även besökare, kulturen osv).

1) Hur förhåller vi oss till handelsutredningen? En strategi för hållbar konsumtion kopplat till översiktsplanen (ÖP). Vad bör den innehålla?

2) Hur ska visit Luleå förhålla sig till kommunens framtidsbild och vilken roll ska organisationen ha?

Extern handeln fungerar bra.

Evenemangs- och mötesåret, vi har något som händer året runt – fyll luckorna.

Utveckla samarbetet mellan organisationer och aktörer kring dessa evenemang.

Får inte vara brist på kockar, restaurangpersonal etc.

Hållbar konsumtion – internationell matmarknad, lokal matmarknad. Lyft det lokala och förstärk det.

Handlar om att synliggöra vad som är möjligt. Synliggöra vad man kan göra. Alla har ett ansvar att kommunicera.

Bilaga – det nya Luleå. Vad som hänt de senaste 10 åren.

När ska det som står i planen hända?

Om vi ska lyckas måste kundnyttan vara tydlig.

Vad kan visit Luleå kommunicera och vad kan man driva i processer?

Visit Luleås utmaning – många medlemmar ska betala avgifter till köpmanföreningen, Visit Luleå, Fastighetsägarna: måste alltså ha gemensamma aktiviteter som gynnar centrum.

Handlar mkt om fastighetsägarna.

Visit Luleås roll att påverka fastighetsägarna att utveckla stråk, tex. Smedjegatan. Visit – samla fastighetsägarna och måla framtidsbilden.

Ha butiker i A, b, c lägen – handelsföretag i a-lägen inte banker etc.

Strandparkeringen kontra södra hamnplan. Handlarna rädda för parkeringar som försvinner. Men potential för en ny fin mötesplats finns.

Vad erbjuder vi istället om vi plockar bort parkeringarna längs Smedjegatan – visa på positiva utvecklingsmöjligheter.

Mötesplatserna, centrum, rörelsen. Luleåregionen.

Hur kan vi bygga mötesplatser som gör att handeln vill växa.

Hur knyter vi ihop LTU med planen – hur får vi dem att komma till centrum?

Attraktion och hur man förflyttar sig.

Hur kan vi knyta ihop centrum med stadsdelsområden.

Flockbeteende. Vi samlas i flock – attraktivitet. Attraktion skapar möjlighet till affärer.

Handelsutredningen ska täcka flera områden.

Vi ska vara en självklar spelare för att företräda näringen i arbetet.

Hitta former och avgränsningar med tiden – vår roll.

Vi behöver vara tydliga med vad vår roll är, vad kommunens roll är och vad vi gör tillsammans.

Målgruppen besökare – målgruppen invånare behöver förtydligas. Även invånarna är viktiga. Hitta avgränsningar även här.

Måla framtidsbilden – vad är Luleå om 20–30 år.

Visit Luleå ska vara motorn i att skapa händelserna som går åt båda hållen – mot medlemmarna men också mot kommunen. Visit Luleå = ett kitt. Utvecklar medlemmarnas kunskap (exportmognad).

Öka Visit Luleås synlighet. Tydlig aktör på spelplanen.

Visit Luleås roll – samla alla och få dem att förstå målbilden.

Visit Luleås roll – koppla ihop medlemmarna med fastighetsägarna och kommunen.

3) Vilka problemområden/konflikter kan du identifiera och hur kan dessa hanteras?

Parkeringar

Varför minska trafiken till city när folk vill använda sin bil? Hur kan vi förklara att man inte ska ta bilen in till city? Hur långt kan man tänka sig att gå för att handla om parkeringen är gratis ... eller billigare? Hur tar man sig från parkeringsplatsen på annat sätt? Ha en lösning klar före man tar bort parkeringsplatser i Luleå centrum.

Det är en frihet att kunna ta bilen. Konflikt mellan attraktiva vattenområden och trafikleder. Hur frigöra och skapa mer attraktiva vattenområden.

Busslinjesträckningar från ytterparkeringar in mot staden.

Var ligger parkeringsplatserna och hur tar man sig in till centrum?

Mycket arbetsplatsparkeringar som töms på kvällstid.

Var placeras parkeringsplatser?

Beteendeförändringar – köpmönster förändras

Beteendeförändringar hos medborgarna.

Kvällsekonomin – kvällsaktiviteter, trygg, attraktiv stad.

Kultur och service betydande, förstärker centrumhandeln.

Tillgänglighet hos butikerna och handeln

Gemensamma öppettider med gallerierna som lok.

Exempelvis att gallerian håller öppet när butikerna är stängda – då finns det andra upplevelser där – musik etc.

Fungerande hemsida.

Öppettider glapp till kulturaktiviteter/kvällsekonomin. Hur överlappar

vi gapet mellan dags-, och kvällsekonomin?

Trafik, tillgänglighet

Infrastruktur – till Luleå, runt i Luleå. Båt från First camp osv.

Bättre skyltning och informationsplattformar, språk.

Tidsperspektiv

Handlarna – kortsiktigt perspektiv. Kommunen och fastighetsägare – långt perspektiv. Hur kan man få en modell för en quick fix? Modell för hur man kan hantera ärenden snabbare och tillmötesgå samtliga aktörer som är viktiga för staden (utbudet, fastighetsägare och det offentliga).

För långa processer. Snabbare beslut. Inte döda kreativiteten.

City vs externhandel

Tona ner konflikten mellan city och Storheden.

Kommunikation

Viktigt att kommunicera tydligt, vad, hur och varför.

Visionera en framtidsbild. "Så här skulle det kunna bli – men då måste vi göra det här"

Adressera frågeställningar/dialog till och mellan rätt mottagare.

Event där vi presenterar Framtidens Luleå.

Socialmedieplattform – där framtida Luleå kan diskuteras.

Lyfta det positiva i de lokala medierna.

Gemensam målbild saknas

Skapa gemensamma målbilder – vad är det hållbara Luleå?

Brist på "vi-känsla".

Alla har ett ansvar och roll i arbetet. Bli bättre på att lyfta varandra.

Urban center management – vi borde ta utbildningen till Luleå – alla samma målbild.

Vi borde ansöka till Årets Stads-kärna – Alla får samma målbild.

Konflikter mellan aktörer och intresseorganisationer.

Studenter – integrering av LTU i staden

Hur ska vi få studenterna att komma in till stan?

Alla delar i staden behöver engagera sig i stadsutvecklingen (utbud, fastighetsägare och det offentliga)

Ökat deltagande alla är viktiga.

Otydliga roller och mandat

Tydliggör roller – vad gör alla?

Vi behöver en ingång allt en "task force" – fyra, fem personer från kommunen (mandat och rätt öron) som kan reda ut ärenden.

Någon som möter upp och löser upp knutar för att få saker att hända snabbare.

Visit är uppsamlaren – den som finns mellan handlarna och kommunen.

Tydliggöra roller, vad gör alla?

Tydligare rollfördelning – vem gör vad?

4) Vilka viktiga aktörer ska involveras i det löpande arbetet och hur bör den totala Kommunen organisera sig? Ett helt vitt papper.

Aktörer:

Köpmanföreningen

Fastighetsägarna

Kulturen

Visit Luleå

Aktörer:

Politiker, tjänstemän, handlare, fastighetsägare osv.

Aktörer:

Brobyggare - Visit Luleå.

Kommun, fastighetsägare, handel = Visit Luleå en brobyggare (branschrådet besöksnäring som en befintlig struktur att jobba med).

Landstinget

Gymnasiebyn

Vi är brobyggare. Ledarskap inom kommun och företagen. Viktigt med en tillåtande kultur.

Luleå kommun

Kommunen äger allmän plats.

Allmänplatsmarken måste kommunen ta ett brett ansvar för.

Skyldig att samverka med alla runt omkring.

Samverkan får inte ta så lång tid, men det gör det.

Kommunen måste vara en aktiv part i samverkan.

Kommunen måste bli bättre på att visa ställningstaganden – säga vad man tycker.

Tydlighet – vilka krav kan vi ställa på folk som vill etablera och bygga, men även omvänt – vilka krav kan ställas på oss.

Skapa en gemensam bild – visualisera visionen.

Pedagogiken – förklara vår roll som myndighet.

Näringslivet

Skapa tillväxt i Luleå. Vara örat mot rålsen. Vara ett av benen in mot kommunen och Visit Luleå.

Positivt att vara med i grupperingar som denna. Höja ribban.

Besöksnäringens fokus.

Visit Luleå

Tydliggöra vår roll, vad vi gör och varför.

Vara kittet mellan kommun, fastighetsägare och medlemmarna.

Kommunicera enkelt och konkret så att alla förstår.

Använda grupperna vi har – branschrådet och referensgrupperna.

De strategiska planerna ska komma ner i dagskassenivå.

Att lyssna på handlarna, medlemmarna och föra det vidare till kommunen.

Förbättra våra egna kanaler för kommunikation.

5) Vad är vår roll och vårt ansvar i dessa frågor?

Styrelsen Visit Luleå

Kommunen – måste få förvaltningscheferna att ställa sig frågan "gynnar det här Luleås utveckling", hur kan jag bidra till Luleås tillväxt.

Fortsätta driva företagen framgångsrikt – fortsätta locka fler besökare till Luleå.

Är entreprenörens röst i styrelsen. 3 av 8 i styrelsen har det kortsiktiga perspektivet och att företräda näringen i styrelsen.

Alla som är med i styrelsen har en skyldighet att engagera sig i styrelsen och verksamheten.

Reflektioner och summering från Magnus Kroon,

Nu ska vi även skapa verkstad. Vi behöver struktur och tydlighet. Göra handelsutredningen begriplig så att alla kan ta till sig den.

Undanröja lågsäsong – jobba vidare på det.

Vattennära. Krysset Smedjegatan/Storgatan.

Krävs att platsen utvecklas.

Vilka stjärnspelare (verksamheter) vill vi ha in som ska förstärka.

Välj själva vilka vi vill ha med oss i vår framtidsbild.

Kollektivtrafiken – bra med morötter.

Berättar om exemplet med Bauhaus i city – men det nya innovativa med lokal på 80 kvm – tjänsteperspektivet, köpa ritningar mm.

Lyfta fram stjärnorna.

Måla upp en bild – en vepa – så här kommer det att se ut.

Slimmad organisation. Nu är det för många organisationer.

Kunskap – hela tiden måste det ut ny kunskap.

Parkering och öppettider återkommer gång på gång.

Det är frågor som berör människorna (invånare och besökare).

Tänk på utbudet – caféer restauranger mm är en kund till de som har en livsstil på platsen.

Varje dag en kundkontakt.

Restauranger mm är kund till fastighetsägarna.

Kommun kan vara kravställare gentemot fastighetsägarna – bestäm hur marknadsföring ska skötas och bestäm öppettider.

Ställa krav – handlar om trovärdighet.

Nya grepp – handlar om att ha bäst öppettider, inte ha mest öppettider.

Koppla parkering med kollektivtrafiken.

Tillsammansperspektivet är ett starkt tema.

Växla dagsekonomi till kvällsekonomi.

En bra kvällsekonomi attraherar studenter.

Besökare och invånare – samma gruppering.

Transportperspektivet – fotgängare, varutransporter.

Visit Luleå en dirigent som får alla att spela samma låt och får ihop grupperingarna.

Hitta och behåll själen i staden.

Bridge the gap – jobba för att få ihop offentliga-fastighetsägarna-utbudet-människorna.

Strategi för konsumtion – inte bara se stupröret handel.

Skapa en enkelhet. Behoven skapar samma efterfråga.

Våga prata om konsumtion.

Koppla ihop besökarna och invånarna.

Tänka oss in i att vi alla är i människobranchen.

Kolla oss själv i spegeln. Lätt att skylla på någon annan.

Var konstruktiv i kritiken mot de andra medspelarna.

Våga fatta beslut.

Våga ta öppettiderna, parkeringsutmaningarna osv.

Pilotprojektet med Svensk Handel handlar om att knäcka "bron emellan aktörerna". Hur kan vi hitta ett förhållningssätt mellan förvaltning och näringen. Använda Visit Luleå som arena för det.

Ta 10 000 fler invånare till nästa nivå. Men vi måste leverera bostäder.

Få ett annat förhållningssätt. Fastighetsägare som vill driva utveckling och bygga.

Jobba mycket och nära företagarna.

Stå på tå och se till att det blir bra när investeringarna sker.

Hålla i samarbetsandan.

Trimma svaren och beslutsprocessen.

Var innovativa och utmana kunderna.

16 feb 2016 - Kommunala tillgänglighetsrådet

Rådet skickar med att tänka på användbarhet. Att använda orden "tillgänglighet & användbarhet" ihop för att förtydliga.

Hur ska alla kunna vara delaktiga och nyttja det som erbjuds?

Gående/cyklister/bilar – gränssnittet mellan dessa.

När snö mellanlagras bör man undvika att ta gatan i anspråk för detta.

Förbättrad skyltning önskas i centrum, ex Välkommen att cykla på det gåendes villkor alt en förbudsskylt.

Ledsagning erbjuds oftast från kundtjänst/reception

Viktigt med ett flexibelt centrum när staden förändras så att man inte låser fast vissa funktioner.

Busshållplatser är väldigt utspridda i centrum.

Skilj cykel-, gångvägar för ökad säkerhet och tillgänglighet.

Shared spaces – hänsyn ska ges till de gående (bra för synskadade)

Cykelparkeringar på anvisade platser underlättar.

Topografin – hänvisa till vissa gator.

Offentliga byggnader måste vara tillgängliga även vid huvudentren (ej anvisade till entrén på baksidan exempelvis.)

Garageinfarter mot gatan som korsar trottoarer är vanskligt.

Varutransporter bör regleras tidsmässigt och även storleken på transportererna.

Johan Eriksson och Emma Aludden, Luleå kommun

Kommunen arbetar med att ta fram en utvecklingsplan för centrum. Arbetet grundar sig på Vision Luleå 2050 som tagits fram för kommunen, men ska nu bli mer konkret för centrum och kommer tas fram i bred dialog. Centrum ska vara en plats för möten för alla.

Kristina Nilsson, Luleå tekniska universitet

För tillgängligheten i centrum är det viktigt att tänka hela vägen, från att alla kan ta sig till centrum till tillgängliga byggnader och entréer. Snö och halkhanteringen.

Gunnar Tåhlin, Galären i Luleå AB

Att skapa tillgänglighet är till stor del en attitydsfråga. Lösningen behöver inte vara en särlösning utan kan vara en lösning för alla.

Mia Persson, Nordmark & Nordmark Arkitekter AB

Tillgänglighet är lättare att uppnå när man bygger nytt eller om i publika lokaler. Ingen kedja är starkare än sin svagaste länk, från idé till den som använder det som slutligen byggs. Det är många delar som ska bli rätt.

8 mars 2016 - Etableringschefer inom handeln

Deltagare:

Niklas Nordström (S), kommunalråd
Göran Öhman (S), miljöbyggnadsnämndens ordförande
Anders Josefsson (M), gruppledare
Bengt Jonsson, Luleå kommun
Malin Lagerwall, Luleå kommun
AnneLie Granljung, Luleå kommun
Johan Eriksson, Luleå kommun
Göran Gabrielson, Luleå kommun
Robert Eriksson, Luleå kommun
Anna Henriksson, Luleå kommun
Magnus Pudas, Kronan Exploatering AB
Emma Aludden, Luleå kommun
Elisabet Elmsäter Vegsö, Svensk Handel
Felix Åberg, Svensk Handel
Maria Ahlestål, Apoteket
Robert Karlsson, Diva/Vila
Fredrik Strinnholm, ICA

1. Inledning: Elisabet Elmsäter Vegsö, Svensk Handel:

Handelns bidrag: 11% av alla sysselsatta, 11% av BNP, 11% av offentliga sektorns totala skatteintäkter.

Handeln är nästan 1/3 av besöksnäringens intäkter.

Handeln är inte den stora miljöboven på klimatpåverkan, ca 15% (resa 25%, boende 30%).

Handelns bidrag på lokal nivå:

En ny livsmedelsbutik genererar 200 miljoner i omsättning per år och ca 90 nya jobb.

En ny, mindre klädbutik genererar 2,5 miljoner kr i omsättning per år och 1-4 nya jobb.

Handelsindex för Luleå 2000-2014. 100=den köpkraft kommunen klarar av. Luleå ligger på ca 100 gällande dagligvaruhandel och 119 för sällanköpsvaror år 2014. Luleå ökade 2014 med 2% och omsatte 5355 mkr.

9% av alla sysselsatta i Luleå kommun finns inom handeln = 4053 personer. Partihandel 1645 personer och detaljhandeln 2408 personer.

Handeln är den enskilt viktigaste arbetsgivaren för unga.

Frågor att samtala kring under eftermiddagen:

- Etableringstillfället
 - Befintlig handel
 - Utveckling av befintlig handel/ombyggnation
 - Stadsdelscentrum/citynära lägen
 - Externhandel
 - Cityhandel/centrumhandel
1. Vad behöver handeln från kommunen?
 2. Vad behöver kommunen från handeln?
 3. Vad är det för luckor som behöver fyllas?

Etableringstillfället

Vid etablering är det viktigt med tydliga riktlinjer med mål för kommunen, hur man ser på externhandel, cityhandel etc. Vad är de övergripande målen? En tydlig styrning och att det finns förutsättningar för densamma. Att man snabbt kan sätta sig in, styrkor, var man vill och varför man ska etablera sig.

Skiljer mellan kommunerna i Sverige vilken information som finns tillgänglig. Beslutsunderlag för styrelsebeslut, ex, mall för etablerare, invånarantal, handelsindex, inflöde/utflöde (var man bor och var man jobbar), vad är på gång i staden, vad händer? Har vi landat på rätt plats? Är denna utvecklingen den bästa för vårt företag? Hur ser utvecklingen ut? Vad är beslutat och vad är planer (Vad ligger i tiderna?), ha gärna en dialog med handeln när man utvecklar olika delar ex, när man bygger bostäder att man tänker till kring vilka typer av lokaler som ska byg-

gas och hur de ska utformas för att det ska bli tillämpligt för handlarna.

Ingen samlad motpart finns att samtala med.

Kommunen önskar att hitta en samlad motpart från handeln att samtala med. Det är olika vilka typer av etablering det gäller så det är svårt att hitta en generell part att dialoga med. Handeln vill se över hur det ska bli lättare att hitta denna dialogform.

När man ska etablera en verksamhet vill man inte ha obehagliga överaskningar, man vill veta hur kommunen avser att agera, tydliga riktlinjer och tankar från kommunen. Svårt för etablerare att ta ett bra beslut. Vikt av information. Önskan att kommunen ihop med Svensk handel exempelvis har en grupp som underlägger för samverkan. Handeln vill ha en medspelare i kommunen. Hur agerar kommunen när det kommer lediga lokaler (kommersiella lokaler) i en stad exempelvis att kommunen inte konkurrerar med stadskärnan. En tydlig motpart saknas även från handlarnas håll.

Fastighetsägarna är ansvariga för att hyra ut och har en viktig roll i detta. De är ansvariga och kommunen kan bli bättre att samtala med fastighetsägarna. Vi behöver veta vilken typ av handel vi vill ha i staden etc. Samverkansforum och grupper finns med city och externhandel.

Om man är befintlig och är på plats med en etablering, vad behöver man då från handelns sida?

ICA har en affärsmodell när de lokala handlarna för kontakten med kommunen när de väl är etablerade.

När verksamheten väl är igång fungerar det generellt bra. Man vill ha det mer förpackat i början vid en etablering. Bra om kommunen kan tänka och tänka "butiksmix".

Har varit osäkra tidigare hur mycket vi kan styra etableringar och fastighetsägare. Men

man kan säkert bli tydligare kring detta och våga ta ett större grepp.

"Advisor board" genom City i samverkan i Stockholm. Där fördes bra dialog kring Kungsgatan i Stockholm. Viktigt att man tillsammans hjälps till att samverka.

Vad vill handlarna veta vid en etablering?

Man skulle kunna hitta en mall tillsammans och det kan se olika ut för olika kedjor för olika handlare. Bra för beslutsfattarna. Detta kan ligga tillsammans utöver lönsamhetskalkyler.

Ica har en egen analysavdelning men bostadskalkylen är väldigt viktig att få och där kan det vara avgörande om en etablering eller inte. Samarbetar ofta med planavdelningarna på kommunerna.

Är det viktigt med en väg in på kommunen?

Det beror nog på vilken plats och kommun man är.

Apoteket jobbar med "apotekstäthet". Desto fler invånare desto fler apotek kan vi bygga. Otroligt viktigt.

Vilka etableringar vill vi ha och var? Kommunen måste kanske göra sin hemläxa för att tydligt kunna veta vad vi vill för att sedan kunna ta fram information som behövs till de platserna.

Har kommunen kunskap nog i dag för att kunna bestämma kring handelsfrågor? Handeln upplever att det saknas en tydlig strategi kring vad ni vill på olika områden.

Framtidens handel och hur den ser ut saknar kommunen kunskap om. Vi har en handelsutredning men internt inom kommunen saknas den kunskapen. Hur handelsstråken ser ut och hur dessa ska utformas i alla aspekter saknas det kunskap om.

Vem är kommunens kontakt vid en större etablering? Det är oklart i dag. Är det fastighetsägaren eller etableraren? Vad vill ni som etablerare ha som kontakt med? Vad önskar etablerarna?

Kommunen borde ha en bra sakkunnig att möta kommunen. Att etablerarna har en tydlig ingång och de söker upp kommunen och inte tvärt om.

En strategi från kommunens sida är det lyckosamma.

Det är viktigt att hitta bra samverkansforum. Visit Luleå har tre stora fastighetsägare som är med i styrelsen exempelvis.

De lokala handlarna vill ha en väg in, just nu är Visit Luleå den förlängda handen. Visit Luleå vill vara delaktiga med fastighetsägarna kring etableringar och butiksmix.

Butiksmixen är otroligt viktig. Den spelar extremt stor roll, både på totalen men även vägg i vägg. Man vill gärna inte råka ut för överraskningar en strategi är A och O. Skulle kommunen ha en tydlig strategi kring butiksmix så underlättar det jättemycket. Från kedjehåll saknas lokalt engagemang.

Infrastrukturen – hur viktig är den för handeln? Vi fokuserar på varuflödet och lämnar parkeringarna tillsvidare.

För dagligvaruhandeln är det det absolut viktigaste. Tillgängligt, lätt att få dit varorna och lätt för kunderna att få ut varorna.

Ta ett helhetsgrepp från kommunen och se hela trafiklösningen både för logistik och kunder.

Varuleveranser är alltid ett problem. Vi har butiker i gallerior. Varuleveranserna ställer ofta till det och är en irritationskälla. Parkera lastbilar, kö in och kö ut, alla vill leverera samtidigt. Nackdel i norr är att vi har två dagar längre leveranstid. Butikerna mäter omsättningshastighet i butik. Vi går mot kortare och kortare ledtider och mindre varulager vilket ställer till det. När vi har två dagar längre leveranstid skapar det stora problem.

Finns det dessutom en flaskhals till att logistiken/transporten inte fungerar blir det 1-2 dagar till med fördröjning vilket skapar stora problem.

Finns det en konflikt mellan trafik och ett levande centrum?

Ja det gör det. Självklart vill ingen se lastbilar på Storgatan men det är ingen lätt nöt att knäcka.

Apoteket har ofta nattleveranser för att kunna ge den bästa service. Varuceller och zoner behövs för att de som levererar ska kunna leverera.

Små och enskilda aktörer jagar lönsamhet och är under stark press från ex e-handeln. Personalkostnader etc pga dubbelbemannning för att kunna hantera varuleveranserna och annars skulle enheterna inte kunna vara lönsamma. Skriver klausuler med transportörerna att det får lämna varor på lastbryggor utan kvittens etc. Ingen bra lösning. Svår nöt att knäcka.

För externhandeln fungerar det ofta bra. På Storgatan kör 24-metersfordon och levererar på morgonen och det fungerar bra. Det viktiga är att föra en bra dialog kring detta. Det krävs nog olika lösningar på olika platser. När vi bygger nytt är det viktigt att kommunicera så att leveranserna fungerar.

Ledtiderna är kortare och kommunen behöver planera för snabbare och bättre transporter. Hur ser ledtiderna ut för transporter utifrån de olika perspektiven ex, dagligvaror, sällanköp etc.

Det är en kritisk fråga vi måste lösa – transporterna - och underlätta varuflödet när befolkningen växer.

Vad är det som styr så att "lagret är ute på vägarna"?

Det går så otroligt mycket snabbare än för 15 år sedan. Internet har bidragit till ökad medvetenhet och snabbare krav från kun-

derna. Tidigare kunde man åka till Stockholm o se trenderna och 9 månader senare kom det till Luleå.

Varor binder kapital. Minimala lager och större säljtor pga ökade hyror för att spara plats. Läkemedel har hållbarhetsfrågan och kan inte ha för stort lager.

Bör vi från kommunen styra bättre kring krav på bättre lager etc?

Ica har mindre och mindre lager. Yteffektivitet är otroligt viktigt för kalkylerna. Ica ligger på ca 30%. Det ska ligga på butik eller i lastbil. Lättare att hitta nya lägen om mindre krav på lager. Men främst pga effektivitet.

Större delen av handeln ligger på en marginal med 2%. Svensk Handel jobbar mycket på att förändra synen på att ha REA ofta. Detta vill Svensk Handel minska.

Hinner handeln med att kartlägga? Vet ni om var det händer och var ni ska investera eller bör kommunen vara mer aktiva?

Vi prenumererar på data från Datcha men önskvärt att få information från kommunerna. Detta bidrar även till bättre dialog. Ibland har vi ingen dialog utan att fastighetsägaren ger oss så bra info. De gånger man är osäkra är risken att man tar ett felaktigt beslut då information är svår att hitta eller man inte har all info.

Kedjorna är aktiva sins emellan. Kollar om sina ”kompisar” flyttar till nya områden. Man hjälps åt att dra.

I Birsta etablerade de ca två år innan öppning.

Hur lång tid behöver ICA och Apoteket inför etableringar?

Vi har strategier för alla stora kommuner. Hyresgästanspassningarna är stora för dagligvarubutiker så det är en lång startsträcka.

Vi får inte skarpa diskussioner kring

etableringar via Visit Luleå, de får vi oftast från fastighetsägarna. Det är svårt att se var de kontaktytorna är. Vi har lite kännedom om de lokala butikscheferna etc. Det är en annan ordning inom handeln vilket skapar otydlighet från både vårt och deras håll.

För Luleås del är en av kapphästarna att det finns en otydlighet. Vi har Luleå Kommun, Visit Luleå, Luleå Näringsliv AB. Det vi behöver göra i Luleå är att själva organisera oss.

Frågor att ta med sig från mötet

1. Hur behöver ni i Luleå kommun organisera er för en effektiv hantering av handelns frågor i framtiden.

Var kommer frågor in

Vem ska hantera det

Hur ser nätverken ut

Tydlig och gemensam målbild – policy, strategi, var vill Luleå kommun. Vad är målet? Hur ser det ut framöver? Tillväxt vs de andra målen som ska sättas. Hur fungerar det förvaltningsövergripande inom kommunen?

De städer som nått hela vägen och som är tydliga och nått fram är de som attraherar butiker som inte tidigare varit intresserade men även vetat när de ska säga nej.

2. Vilken information vill handeln ha från kommunen och var behöver kommunen bli tydligare?

9 mars 2016 - Gülzauuddens vänner

Samtal kring utvecklingsplanen. Negativa och oroliga över byggnationer främst intill Hälsans Hus. Gruppen var mycket intresserad av den inventering kring kulturmiljö som kommunen genomför.

Önskar upprustning av Rådhuset på Gülzauudden. En upprustning + översyn av parkområdet som helhet.

14 mars 2016 – Pancakelady & Åt:kotyr möten & events

Lokaler inomhus

Locka studenter för att skapa fler mötesplatser

Vetenskapens Hus - begränsade möjligheter att nyttja för event

Ebeneser – ej kommersiella arrangemang

Lokaler för kommersiella arrangemang saknas i Luleå

Lillan – ingen alkoholserving är tillåten där

Kulturens Hus – begränsade lokaler

Bergströmska gården – Skarinska i Umeå som förebild

Utomhus – funktioner

Svårt att göra arrangemang i parker. Parkavdelningen från Luleå kommun vill helst ha arrangemang där. Mycket restriktioner och svårjobbat.

Stängt av fontänen och oklippt gräs.

Behövs en tydlighet – arbeta tillsammans för att hitta lösningar.

Dialog i stället för hårda ord.

Saker bör ske på parker och torg hela sommaren – tillgängligt.

Det måste vara lätt att boka, framdraget el, tillstånd, kostnaden behöver vara låg. Behövs fler "scener" längs Storgatan.

Trekantens parkering – önskar park, scen, serveringar.

Tillåta arrangemang som tar entré eller ska Stadsparken alltid vara tillgänglig?

Vilka områden vill vi ska vara tillåtna att stängsla in? Tydlighet behövs. Ex, Södra hamnplan.

Riktlinje för markupplåtelse finns men önskar att vi uppdaterar den och blir ännu mer tydliga.

Nu är det eldningsförbud längs Storgatan pga astma & allergi. Luleå är en vinterstad och ljuset och ex eldar är en viktig del för att skapa en känsla. Det måste gå att hitta en mellanväg. Ex att det tillåts vissa dagar så som skyltsönda, nyårsafton och vinterfestival.

Svårt även med marschaller pga synskadade och att man är rädd att skada markbeläggning.

Önskar lätt tillgång till el

Önskar kartor där elskåp, parkbänkar, ytor som går att hyra är utmärkta.

Ledstråken för synskadade är nära fasaden. Hade varit trevligt om Uteserveringar hade

gått att ha mot fasaderna.

En ingång

Önskar "en ingång" som arrangör. Bättre support för de externa som vill arrangera, ex arrangörslots där man kan få hjälp med tillstånd, kartor, hjälp att välja rätt plats för arrangemanget (torg, park, storgata, sport-hall, annan inomhusscen etc).

Övrigt

Evenemangsråd – kommunens finansiering av arrangemang. Behöver kopplas mot Vision Luleå 2050, varumärkesstrategin etc. Nu känns det som att det beror på vilken tjänsteman du känner om du får dina arrangemang beviljade eller ej och om du har rätt ingång in i kommunen. En ingång in behövs samt en tydlig strategi för arrangemang och beviljandet av bidrag.

Det tidigare rådet var endast fokuserat på att det skulle locka nya besökare och besöksnäringen. Vi behöver arrangemang för de som lever och bor i Luleå. Det fungerade inte bra tidigare med rådet. Stängde ut många

Nu finns det en dålig samordning av arrangemang inom kommunen. Park & evenemang har vissa delar, kommunikationskontoret vissa, tillväxkontoret vissa. Mycket otydligt och dålig samordning. Gör det svårt och förvirrande för externa parter.

Gülzaudden – Rådhuset behöver rustas.

Servering – Trevligt att ha på Gültaudden
Möjlighet att använda Rådhuset som "loge/backstage/arrangörssytor" vid arrangemang. Behöver gå att värma sig. Nu är det kallställt på vintern. Det fungerar dåligt.

23 mars 2016 - Fastighets- ägarna MittNord

Fastighetsägarna har ca 150 st medlemmar i Luleå. Medlemsstrukturen ser ut så att övervägande del medlemmar är äldre fastighetsägare, vilket delvis kan påverka möjligheten till engagemang. De nya ägarna av fastigheter är mestadels 40-talister. De större fastighetsägarna i Luleå är alla medlemmar.

Många av fastigheterna i centrum är ägda av mindre fastighetsägare. Dessa centrala fastigheter består av kommersiella lokaler i bottenplan och bostäder ovanpå. Den övervägande delen av intäkterna från fastigheterna kommer således från bostäder vilket leder till att många fastighetsägare i centrum inte lägger så stort fokus på att utveckla de kommersiella delarna i deras fastigheter.

Fastighetsägarnas medlemmar är intresserade av hur deras hus påverkas av kulturmiljöarbetet som kommunen arbetar med.

Att synliggöra outnyttjade byggrätter till fastighetsägarna vore intressant.

Fastighetsägarna önskar en väg in i kommunen. Många gånger kontaktar medlemmarna dem och har en summa pengar och behöver hjälp av Fastighetsägarna att veta hur de kan använda dessa för att bygga fler bostäder etc. Vore fint att ha en sådan ingång på kommunen där man tillsammans kan sätta sig ner och diskutera fram bra lösningar med fastighetsägaren då kommunen många gånger vet mycket om vad som är möjligt.

Många av Fastighetsägarnas medlemmar känner att de inte får chans att vara med och hjälpa till att utveckla Luleå gällande bostadsbyggande mm. De vill men vet inte hur de ska gå vidare.

1 april 2016 - Branschråd transportinfra- struktur

Viktigt med lastzoner och framkomlighet i centrum. Det skulle önskas en samordning kring transporter mellan näringsidkarna, dvs en samordning bland handlarna.

Problem ligger oftast i att säljarna hos transportörerna lovar näringsidkarna, deras kunder, spridda tider i leveranser. Detta påverkar negativt och samordning av transporter blir mycket svåra. Dessutom begränsade tider för leveranser i centrum/Storgatan.

5 april 2016 - Aktörer Norra hamn

Laponia och Bistro Bar Brygga har problem med lastning. Anvisad plats är att lasta av vid p-ficka längs namnlösa gatan. Här är p-förbud och det medför svårigheter. Även avståndet att behöva frakta varorna från p-fickan till båten är svår. Det utdelas även böter till dem. Inte hållbart att det ska fungera så. Vi måste kunna underlätta för dem att lasta och frakta varor till sina verksamheter.

Tankbil till Laponia måste ställa sig vid lastfickan på Namnlösa gatan och dra slangen över cykelvägen. Vore bättre att få köra närmre båten men detta tillåter inte Luleå kommun i dagsläget. Luleå kommun vill att båtarna tankas vid Strömören. Detta är svårt och otroligt kostsamt. Detta innebär

att två män måste köra båten (lagkrav) tur och retur till strömören till en kostnad om 3000 kr bara i bränslekostnader. Då är inte personalkostnaden inräknad. Detta är inte hållbart varken praktiskt eller miljömässigt.

Skulle det gå att få tillstånd för ett slutet system där tankbilen kan åka på natten och tanka. Ex nergrävt system med anslutning.

Hemmagastronomi har problem med mycket tunga fordon som kör upp jämsides sin huvudentré. Minst 4-5 st/dag. Detta är inte säkert för gående och cyklister samt otrevligt för Hemmagastronomi och dess gäster. Det är mycket barn i området pga Dansmagasinets verksamhet. Känns inte bra.

Kommunen måste kunna hjälpa till med bättre lösningar för tankning samt transporter till området. Kommunen har meddelat att de krävs en vändplan med svängradie på 18 meter för att de ska kunna ändra i området vilket inte känns särskilt lösningsorienterat. Vi måste kunna hitta en gemensam lösning.

Önskemål om hinder/pollare som hindrar tunga fordon och trafik att köra in framför Hemmagastronomi.

Önskas även pollare/hinder så att fordon inte genar via infarten från övergångsstället in framför Hemmagastronomi. Detta är inte säkert för gående och cyklande på intilliggande gång/cykelbana.

Övergångsställ rakt över från Bistro Bar Brygga. Inte säkert för gående.

Lilla bryggan för fritidsbåtar in till BBB får endast lägga till där i 24 tim. Den större bryggan längre ut (bortanför sista hamn-magasinet) är inte attraktiv att lägga till vid. Luleå ska vara en sjöstad. Vi måste kunna hitta en lösning för att göra det attraktivare att lägga till med fritidsbåtar. Det saknas tillgång till el vid gästbryggorna för fritidsbåtar.

Det finns behov av en vågbrytare som tål mer än 10m/s. Den nuvarande bryggan fungerar inte som vågbrytare om det blåser

mer än 10m/s. En pir kan komma behövas.

Symfoni vill kunna ta ombord passagerare i Norra Hamn. Nu är de hänvisade till Södra Hamn. Känslan av båtar i Norra Hamn skickar signaler och bidrar positivt till bilden om sjöstaden Luleå.

Skulle det gå att ha några fasta tider för broöppning under sommaren?

Luleå kommuns hantering av bygglov och arrenden för båtarna (Laponia, BBB etc) är mycket undermåligt. Arrendena går ut 2017. Luleå kommun måste vara tydliga och lämna besked om de ska kunna utveckla sina verksamheter. Nu lägger de ner minimalt med pengar etc då de inte vet om de får ligga kvar i Norra Hamnen. Detta är inte bra för varken dem eller staden.

Utescenen vid teatern används ej. Vore trevligt att kunna skapa mer liv i hamnen.

12 april 2016 - Branschråds- ordförande kulturella & kreativa näringar

De önskas fler verksamhetslokaler i stan. I dagsläget går endast ca 5% av beståndet till kulturutövare. Musik, hantverkare, KKV, gallerier är attraktiva att ha i stadskärnan. Bidrar till ett varierat utbud och en trevlig miljö att vistas i. Lokaler önskas både för de som arbetar med hantverk men även för försäljning.

Behövs mötesplatser där folk blandas – starkt socialt kapital.

Behövs mötesplatser med funktioner hela året.

Behövers fler icke-kommersiella mötesplatser både sommar/vinter. Vintertid hänvisas vi ofta till platser som kostar så som lekland etc.

Behövs fler och bättre/mer kreativa lekytor.

Nyttja vattnet.

Cultural mapping skulle behövas göras för Luleå.

19 april 2016 - Företrädare för stora arbets- givare i Luleå

Att hålla liv i stadskärnan är oerhört viktigt.

Ska man ha en attraktiv stad måste man med ha ett centrum med ett attraktivt utbud.

Det är oerhört viktigt att vi har fastighetsägare som driver utvecklingen.

Global trend – kunden i centrum.

Fastighetsägarna har en otroligt viktig roll.

Hur kan handeln, kommunen och fastighetsägarna samarbeta bättre?

Nationell trend – se på stadsutvecklingen och stadens betydelse.

Dagligvaror går bra, resten går sämre. Vi måste se över hyror – fastighetsägarna är viktiga, annars driver vi ut handeln ur städerna. Fastighetsägarna måste ta ansvar!

Samhällsbyggande – livet mellan husen. Mycket viktigt.

Kulturen är mycket viktig.

Attraktiviteten bygger på att man trivs i sta-

den och fyller alla sina sinnen.

Vad är handelns roll i den framtida staden?

Som affärsresenär eller besökare är hotellen, resturangerna och ex gym otroligt viktiga.

Miljön i Luleå centrum skulle kunna vara mycket mer attraktiv. Handlar om att skapa en miljö mellan husen. "Skapa rum". En trädgård ska ha olika rum för att skapa en bra atmosfär – samma sak med staden.

Norra Hamnen är ett "rum" i staden. Den är viktig att utveckla.

Längs handelsstråken i centrum saknas "rummen".

Det måste vara inbjudande entréer.

Även ljud/buller är viktig att beakta i miljön/ rummet.

Vad skulle få mig att strosa mer i stan?

Det måste vara ett välkomnande rum. Belysning, ljudmiljö etc.

Fler vintergröna träd.

Issulpturer även längs gågatorna. Vi behöver skapa värme även de kalla vintermånaderna.

Stadskärnan är viktig del av staden när vi ska rekrytera nya medarbetare från andra delar av landet. Det måste attrahera unga.

Hur ska vi behålla de unga när de kommit hit till Luleå?

Om vi ska lyckas behålla dem måste vi attrahera hela den anställdes familj.

Frilufsliv kombinerat med stadens kvaliteter.

Handel är viktigt.

Levande stadskärna med stark handel och

ett rikt frilufsliv som attraherar de unga.

Vi kan benchmarka med städer i samma klimatzon – ex Toronto i Kanada. Där har de rum under marken.

Hur utvecklar vi staden med hänsyn till vårt klimat?

Dåligt mottagande i handeln. Det upplevs finnas lite förståelse kring att "kunden betalar min lön". Förståelsen och servicegraden hos butiksanställda i Luleå måste öka.

Häggglunds är ett bra exempel på en butik med hög service och som även bidrar till att skapa "rum". Flyttar ut delar av butiken på gatan. Detta är tilltalande.

Värdskapet är otroligt viktigt.

Den upplevda tryggheten är otroligt viktigt.

Informationsmöten

8 feb 2016 - Miljöpartiet

19 feb 2016 - Socialdemokraterna

22 feb 2016 - Gamla färjelägrets båthamnsförening

14 mars 2016 - RFSL

14 mars 2016 - Referensgrupp handel

22 mars 2016 - Enkät arkitekter i Luleå

Löpande information på Kommunstyrelsens arbetsutskott, Stadsbyggnadsnämnden, Barn och utbildningsnämnden, Kommundirektörens ledningsgrupp/styrgrupp och ordförandeträff.

22 mars 2016 - Enkät arkitekter i Luleå

Enkät skickad till;

MAF Arkitektkontor

Tirsén & Aili Arkitekter HB

Nordmark & Nordmark arkitekter

Arkitekthuset Monarken - Luleå

A & D

ABM Arkitektkontor

Arnvist & Sivenbring AB

Winsa Mats Arkitektkontor

WSP

Isakssons Arkitektkontor

Bo Fjeldstad Arkitekt

HRG:s Ingenjörbyrå AB

Sweco

Tyréns AB

Ramböll Sverige AB

Luleå Tekniska Universitet

Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser

Länsstyrelsen i Norrbottens Län

1. Vad är det som utgör centrala Luleås identitet utifrån den fysiska miljön? Vad får absolut inte förvinna eller förvanskas? Hur kan man förstärka centrala Luleås identitet?

Nordmark & Nordmark:

- Vattenkontakten, rutnätet och åsen är starka identitetsskapare.

- Storgatan som en stark axel i öst-västlig riktning (Residenset, Norrbottens museum gymnasiebyn, stadshuset, gågatan, buss/tågstationen)

Identiteten kan förstärkas genom tydligare nord-sydliga stråk, idag skapar trafikleder och vissa byggnader/barriärer mot vattnet och andra stadsdelar.

Luleå tekniska universitet, forskargruppen i arkitektur

Identitet som inte får försvinna: Koncentrationen på en halvö, kontakten med vatten runtom, blandning av bebyggelse från olika tidsepoker, bygg inte en rad höghus längs södra hamnen som "skymmer" resten av staden.

Förstärkningar: Öka kontakten med vattnet, minska barriäreffekterna från trafiklederna, gradera ner dem till lägre hastighet.

Tyréns Luleå, avd plan, landskap & trafik

Vattenkontakten, centrums placering på en halvö gör Luleå unikt. Det ger kvaliteter som inte får tappas/schabblas bort!

Att den "skyline" som Luleå har från Bodenvägen, Bergnäsbron och havet där domkyrkan är ett viktigt landmärke inte byggs för av höghus, exempelvis de planer som har visats för f.d. Åhlénshuset. Domkyrkan måste få ha kvar sin viktiga profilroll för Luleås skyline.

Rutnätsmönstret på centrumhalvön har många siktlinjer mot vattnet, dessa är viktiga att bevara. Inte fler förbyggda gaturum som Timmermansgatan och Skomakargatan vid Tutti-Fruttihusen.

Förstärk vattenkontakten genom att minska bredd på de trafikleder som avskärmar centrum från vattnet och skapa generösa strand/kajpromenader.

Viktigt att ta tillvara tillgängligheten längs vattnet vid nya byggnader och öppna/skapa tillgänglighet vid befintliga som låser strand/kajområden (ex Granec).

Arkitekthuset Monarken

Närheten till vatten borde förstärkas, öppna upp mot vattnet, inte stänga för med murar av byggnader.

Luleå som vinterstad inte minst vilket är speciellt för besökare såväl som boende.

Främja livet vid vattnet, isvägarna, båtlivet, planera för café och aktiviteter kring gångstråk /isvägar.

Utöka gångstråk mot Mjölkudden.

Binda ihop vattnet med centrum/ Storgatan.

Röda havet borde vara kvar men kunde inrymma ett väldigt speciellt bostadsområde på utfyllnadsmassor med vatten runt omkring.

Shopping, Ebeneser, södra hamn, hamn-magasinen är mycket bevarandevärda och viktiga för identiteten.

Vore bra att begränsa höga hus till en viss procent och med en viss andel lägre bebyggelse emellan.

Jag skulle tycka att Luleås identitet skulle kunna stärkas genom att tex alla (eller de längs södra stranden) byggnader skulle vara vita så att en unik karaktär framhävs, en stor begränsning i individualiteten, visst, men

individualiteten i byggnader skulle istället kunna skapas med form och material.

Skulle vilja efterlysa ett större fokus på belysning i stadsmiljöerna, man kan åstadkomma så mycket stämning och karaktärs-skapande med belysning, extra viktigt i en region med så många mörka timmar under vinterhalvåret.

Bo Flejstad arkitekt

Luleå centrums läge på en halvö omgivet av vatten och på många ställen direkt visuell kontakt med detta vatten. Många besökare framhåller just kontakten med vattnet som en unik förutsättning, något som vi ibland är hemmablinda för. Bygg inte bort den! Slut inte tvärgatornas siktlinjer mot vattnet! Tuttifrutti-området är ett exempel där så har skett på ett olyckligt sätt!

Luleå är trots allt en småstad i positiv mening. Här finns en vänlighet och man kan stöta på en bekant om man går en Storgata. Sträva inte efter att se oss större än vad vi är!

Centrums måttliga skala är en fördel, inte minst höjdmässigt, Vilket har stor betydelse framförallt vintertid då solen står lågt och är uppe kort tid på dagen. Det är skönt och hoppfullt när solen når ned på Storgatans trottoar på vårvintern.

Rutnässtaden som ger en tydlig ryggrad och orienterbarhet i centrum. Det finns delar av centrumhalvön där man kan acceptera högre bebyggelse, men då det gäller större delen av centrumhalvön bör "Gjörupdoktrinen", dvs hus inte högre än 4 våningar, möjligen en indragen vindsvåning, gälla!

Det finns idag få äldre byggnader kvar i centrum, varje hotande rivning av dessa bör noggrant övervägas.

Luleå är i högsta grad en vinterstad!

Tage Isaksson Arkitektkontor AB

Stad är stad och land är land och ska så förbli. Staden ska tala till oss med stadsbygdens språk på samma sätt som landsbygden ska ge oss landsbygdsupplevelser. Med det menar jag att förtätning, förnyelse – tydliga

årsringar, gaturum, platser, stråk, intresser ska vara beståndsdelar i stadens utveckling, en utveckling som aldrig ska stå stilla.

Utveckla Luleå centrum utifrån förutsättningarna rutnätsstaden, mötet stad – vatten. Låt gröna inslag vara stadsparker, dvs välplanerade, strama, gröna med större partier öppen yta. Platser är ett viktigt inslag. Tyvärr blir de ofta i Sverige allt för ambitiöst fyllda med för mycket artefakter.

Arbeta för att en del småindustrier, verkstäder som ger staden liv - aktivitet, ljud, dofter, rörelser – finns kvar, tex i bottenvåningarna.

Ledord för Luleå centrum – ständig utveckling (verksamheter och bebyggelse), rutnätsstaden, stränder och kajer, strama parker och torg, tydliga gaturum, alléer.

2. Vilket stöd och vilken tillämpning ser du/ni i en utvecklingsplan för Luleå centrum? Vilka frågor vill du/ni att utvecklingsplanen ska svara på? Vilken tydlighet och förutsägbarhet önskas?

Nordmark & Nordmark:

Tydliga ställningstaganden som underlättar bedömningen av förtätningsförslag. Utvecklingsplanen ska fungera

som det självklara verktyget för alla aktörer som arbetar med förtättningsfrågor/projekt. Det ska innehålla all relevant information byggherrar och arkitekter behöver för att kunna ta fram ett förslag på bebyggelse som sedan utvecklas till underlag till

detaljplan. Tydliga riktlinjer ger snabbare processer.

Exempel på frågor som bör besvaras tydligt i grafisk form:

Var får man bygga?

Hur högt får man bygga?

Riktlinjer gällande gestaltning och program/innehåll.

Var ska det vara grönt?

Kulturhistoriska värden.

Naturvärden.

Stråk som man vill förstärka.

Mötesplatser.

Gatunät och hierarki.

Luleå tekniska universitet, forskargruppen i arkitektur

Lämpliga förtättningsområden, var det är möjligt att bygga högre hus, som stör omgivningen minst. Jag anser att det ska vara på mittendelen av centrum, förutom intill kyrkan. På mitten skymmer husen inte den övriga bebyggelsen. Förbättra gröntvit-blåstruktur och konnektivitet över hela centrum.

Trafikplan där icke motoriserad trafik har företräde och ett tydligt nät. Minska arbetsplatsparkering som minskar biltrafiken till och i centrum.

Kommunen har med utvecklingsplanen möjlighet att visa ambitionerna för centrum med tydliga motiv. Tydligheten ger styrka vid diskussioner med fastighetsägare och byggföretag.

Tyréns Luleå, avd plan, landskap & trafik

Luleå centrum handlar mycket om målkonflikter mellan olika intressen och grupper. Centrums roll i Luleå och dess omgivning av vatten ger begränsningar för vad man kan göra. Tittar man tillbaka 40 år hade

Sandviksgatan en roll för genomfartstrafiken i centrum, innan den flyttades ut i början av 80-talet till dagens Södra Hamnled. Den potential som finns av att bygga vid vatten gör att Södra Hamnleden kan "byggas in" och få samma problem som Sandviksgatan hade en gång.

Vill man utveckla och förtäta centrum är den största utmaningen att minska biltrafiken och öka buss, cykel och gång. Här krävs det andra mentala bilder av hur detta kan se ut mot Visionens tidshorisont 2050. För biltrafiken har man alltid jobbat med trafikprognoser, men för trafikplaneringen i morgon måste man också börja göra detta för andra trafikantgrupper än bilen.

Båda Norra hamn och Södra hamnsplan har otroliga kvalitéer men båda platserna är idag fränkopplade från stadskärnan av bilvägar. Hur ska man bryta barriärerna och integreras dessa platser bättre i staden?

Det faktum att centrum har en begränsad yta pga omgivande vatten bör behandlas som en realitet och en stor kvalitet – inte i första hand se vattnet som potentiella utfyllnadsområden som fjärmar centrum från

vattenkontakt. Den begränsade ytan ställer krav på prioritering och ställningstaganden om vad centrumhalvön ska inrymma.

Koncentrering av funktioner kan i sig skapa förutsättningar för kvaliteter.

Arkitekthuset Monarken

Bra med tydlighet, visa var höga hus tillåts, peka ut speciella bevarandevärden och mål i utvecklingen. Ett viktigt stöd skulle vara att

arkitektonisk kvalitet ska eftersträvas, tex kanske genom att i utvecklingsplanen, på olika sätt, belysa att en viss variation i bygandet är önskvärt.

Bo Flejstad arkitekt

En diskussion och värdering av stadsbild och skala med utpekande av zoner för högre och lägre bebyggelse.

Detta blir ett stöd för exploatörer som då vet vad som i grunden gäller och som förstår att om man ska göra avvikelser så gäller det att verkligen kunna motivera det!

Tage Isaksson Arkitektkontor AB

Utvecklingsplan Luleå centrum bör ha olika tidsperspektiv, tex 2070 – 2050 – 2030.

Analysera alla kvarter, alla gaturum, all verksamhet, alla trafikslag/mängd med spaning framåt.

Utvecklingsplanen ska bestå av ett antal tänkbara alternativ vid

olika milstolpar i tiden, dvs i alla lägen ha plan A, B, C, att planera och genomföra utifrån. "Går det åt pipan" i en del av staden finns plan B, C, etc.

Jag tog fram förslag till en Utvecklingsplan för Bodens centrum för nio kvarter. Förtätning, minska omotiverat för stora gaturum, prioritera gående, cyklar, bussar var ledord. Dessutom nyttjande av bef. infrastruktur ger god

hållbarhet. Det kommer att ta minst 25 år innan man närmar sig målet, men nu vet planerarna vad som är möjligt. Och man kan avvakta med att öppna för nya exploateringsområden. Små och medelstora städer ska ej bre ut sig för mycket. Har även arbetat med att göra stadens (Boden) entréer välkomnande och vackra.

3. Har du/ni förslag på några referensprojekt/strategier som vi kan inspireras av?

Nordmark & Nordmark:

Skellefteås FÖP centrala delarna, Umeås FÖP

Luleå tekniska universitet, forskargruppen i arkitektur

Komplettera utvecklingsplanen med strategier hur centrum ska långsiktigt kunna utvecklas i en önskad riktning.

Passa-på-planering, när något måste göras passar man på att uppgradera det området.

Tyréns Luleå, avd plan, landskap & trafik

Skellefteås arbete med att utveckla centrum både med hjälp av Ghels Arkitekter och det parallella uppdrag som Tyréns och två andra konsultgrupper gjorde 2014-15.

Trondheim arbete med att begränsa biltrafiken och deras satsningar på ökad kollektiv- och cykeltrafik tillsammans med förtätningen av centrum. Där finns också exempel på hur man har integrerat universitetet och sjukhuset i staden för att få mer liv och rörelse som motpol till i Luleå där det finns studenter som sällan besöker centrum utan lever på Porsön.

Arkitekthuset Monarken

Forsmarks brukssamhälle är ett fint exempel på enbart vita byggnader.

Bo Flejstad arkitekt

Arkitekt Mats Carlsson som tidigare jobbat på stadsbyggnadskontoret som planeringen, och senare som arkitekt på NAB och länsstyrelsen, gjorde under sin vidareutbild-

ning till arkitekt ett examensarbete om just Luleå centrum och vattenkontakten. Mycket förtjänstfullt! Hans examensarbete finns antagligen fortfarande i lådan med allehanda ackquisitionsskisser på stadsbyggnadskontoret! Annars finns han i Uppsala.

Tage Isaksson Arkitektkontor AB

Danmark och Holland. Tror mig ha hört att i Gronningen finns nästan inga bilar i centrum och att centrumhandeln blomstrar. Även Sthlm har sina pärlor.

Avs välkomnande entréer finns tidiga exempel på från England. Ebenezer Howard - Garden Cities of To-Morrow - städerna Welwyn och Letchworth har vackra "vägrum" in i staden. Dock är de ej bra exempel på täta sammanhållna centrala delar av staden.

Ta tex. vägbanken in mot Luleå centrum, Munkeberg - Trekanten. Det är varken eller. Gör en vacker allé av enbart björkar på båda sidorna eller ta bort alla träd och buskar/sly och kanta vägen med tät, vacker, varierad belysning. Var konsekvent.

Sveriges Arkitekters bok - Hållbar stadsutveckling kan inspirera.

Jag tycker att det idéförslag ni tagit fram att låta rutnätsstaden växa in över Röda havet är rätt tänkt. Hoppas att det tekniskt är genomförbart.

Utveckla vintergatan, dvs isvägarna runt centrum, tex med fasta rastplatser som finns där hela året. Lägg ut stora pontoner där idag det står vindskydd på isen. Det blir då hållpunkter för sommarens simturer, angöring

med båtar, kajaker, ligga och sola på ute på vattnet.

Ser fler möjligheter ...

4. Övriga synpunkter/förslag

Nordmark & Nordmark:

Ni är välkomna till oss på Kyrkogatan 2 för diskussion över en kopp kaffe!

Luleå tekniska universitet, forskargruppen i arkitektur

Blanda kommersiella lokaler med lokaler för kultur.

Centrum bör göras mer barnvänligt.

Tyréns Luleå, avd plan, landskap & trafik

Oavsett om kommunen kommer att göra allt arbete själv eller tillsammans med konsult skulle projektet må bra av att det finns en "konsultgrupp" som kan få en roll som bollplank, referensgrupp som har en bredd i alla de frågor som utvecklingen av Luleå, centrum kommer att handla om.

Arkitekthuset Monarken

En fundering: är det fortfarande kyrkan som bör vara den högsta byggnaden i centrum. Vad symboliserar den, är inte kyrkans roll i samhället ändrad sedan de medeltida städerna. Borde det kanske skapas något annat som intar den rollen i staden, kanske är det stadshuset som borde vara högst. Bör man skapa en ny stad som utvecklas utifrån det nutida livet i samhället, eller ska man behålla fokus på kyrkan som medelpunkt enligt historiska traditioner?

Bo Flejstad arkitekt

Även om jag såklart tycker att den fysiska miljön är mycket viktig, så är den allra viktigaste frågan hur man skapar LIV i centrum. Vad är det som kan ge ytterligare liv i centrum.

Handel är ju en del förstås.

Man kan bygga hur fina torg som helst men det räcker inte.

Södra hamnplan är ett exempel. Här har man satsat jättemycket på omgestaltning och markbeläggningar. Och det är lovvärt med jätterutschkanan/snöborgen och playan som man hade där i somras. Hoppas att det blir mer av detta. Hoppas att tivolit fortfarande kan ta plats här! Det är just aktiviteter som det gäller att få till! Som gör platserna levande!

Sorgebarnet Köpmantorget är inte lika lyckosamt. Här har man ju satsat massor på markbeläggning, en "skulptur" och ett jättefint träd. Och i julen en älg i metall! Och ändå är det musiken från Berlins som är det närmaste liv man kommer! Suck! Mycket handlar det ju om vad som finns i lokalerna runt torget. Men om torget inte uppfattas som attraktivt blir det inte heller kommersiellt gångbart!

En jättelik snöhög, eller en "romantisk isbana", eller en bygglekplats, något som attraherar barn och kanske är överraskande och annorlunda, skulle ge mer liv åt torget.

Ge plats för "Bondens Marknad" en gång i veckan sommartid.

Tage Isaksson Arkitektkontor AB

Tillsätt ett forum där alla verksamma arkitektkontor (symboliskt och rimligt arvoderade) kan ha en representant.

Träffa denna grupp tex 1 gång per kvartal/halvår. Här kan era idéer stötas och blötas, ni tar med er de ni tycker är vettigt från sammankomsten och kanske kommer vidare med nya inspirerande infall/förslag.